

Miloš Kohútek

PONOWNE WŁĄCZENIE DO STANU DUCHOWNEGO. ETAP DIECEZJALNY

W Kościele i dla Kościoła prezbiterzy są sakramentalnym uobecnieniem Jezusa Chrystusa – Głowy i Pasterza, autorytatywnie głoszą Jego Słowo, powtarzają Jego znaki przebaczenia i dar zbawienia, szczególnie w sakramencie chrztu, pokuty i Eucharystii, dzielą Jego pełną miłości troskę aż do całkowitego złożenia daru z siebie za owczarnię, którą gromadzą w jedno i prowadzą do Ojca przez Chrystusa w Duchu Świętym¹.

Natura kapłaństwa urzędowego opiera się na perspektywie życiodajnego i aktywnego połączenia Kościoła z Chrystusem. Dzięki podejmowanej służbie Pan jest pośrodku swojego ludu i kontynuuje działalność, która pochodzi wyłącznie od Niego jako Głowy Kościoła.

W ten sposób kapłaństwo urzędowe czyni namacalnym rzeczywiste dzieło Chrystusa Głowy i świadczy o tym, że Chrystus nie oddzielił się od Kościoła, ale nadal daje mu życie poprzez swoje wieczne kapłaństwo. Z tego powodu Kościół uważa kapłaństwo urzędowe za dar Chrystusa udzielany mu w posłudze niektórych swoich wiernych².

Ten dar, ustanowiony przez Chrystusa, aby Jego misja zbawcza mogła być kontynuowana, najpierw został udzielony Apostołom i trwa w Kościele

Ks. dr MILOŠ KOHÚTEK, Akademia Prawa Kanonicznego; Petrov 272/5, CZ – 602 00 Brno, Republika Czeska; e-mail: milos.kohutek@gmail.com; <https://orcid.org/0000-0003-2973-7471>

¹ Ioannes Paulus PP. II, *Adhortatio apostolica postsynodalis de Sacerdotum formatione in aetatis nostrae rerum condicione Pastores dabo vobis* (25.03.1992), AAS 84 (1992), s. 657-804; tekst polski: Jan Paweł II, *Posynodalna adhortacja apostolska Pastores dabo vobis Ojca Świętego Jana Pawła II do biskupów, do duchowieństwa i wiernych o formacji kapłanów we współczesnym świecie*, Wydawnictwo Wrocławskiej Księgarni Archidiecezjalnej, Wrocław 1995 [dalej cyt.: PDV], nr 15.

² Congregazione per il Clero, *Direttorio per il ministero e la vita dei presbiteri* (11.02.2013), Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano 2013; tekst polski: Kongregacja ds. Duchowieństwa, *Dyrektorium o posłudze i życiu prezbiterów*, Wydawnictwo Karmelitów Bosych, Kraków 2013 [dalej cyt.: DMVP], nr 1.

poprzez biskupów, ich następców, którzy współpracują z kapłanami. Tożsamość kapłanów w Kościele jest więc zdeterminowana przez utożsamienie się z misją Kościoła, którą wykonuje kapłan w komunii z własnym biskupem³.

„Powołanie kapłana jest zatem najwznioślejszym powołaniem, które pozostaje wielką tajemnicą także dla tych, którzy nim zostali obdarowani. Nasze ograniczenia i nasze słabości powinny skłaniać nas do przeżywania i strzeżenia z głęboką wiarą tego cennego daru, przez który Chrystus upodobił nas do siebie, czyniąc uczestnikami swojej zbawczej misji”⁴.

Święcenia udzielone przez nałożenie rąk i modlitwę konsekuracyjną biskupa tworzą u kapłana poczucie szczególnej jedności ontologicznej z Chrystusem, Najwyższym Kapłanem i Dobrym Pasterzem (PDV 11). Tożsamość kapłana wynika zatem ze szczególnego uczestnictwa w kapłaństwie Chrystusa, dzięki któremu wyświęcony staje się rzeczywistym, żywym i przejrzystym obrazem Chrystusa Kapłana (PDV 15). Przez święcenia kapłan otrzymuje w darze duchową moc reprezentującą uczestnictwo w najwyższym autorytecie, którym Chrystus prowadzi Kościół przez Ducha Świętego (PO 2, 12).

To sakramentalne utożsamienie z Najwyższym i Wiecznym Kapłanem kieruje kapłana w sposób szczególny do tajemnicy trynitarniej i do komunii urzędowej Kościoła, aby służyć ludowi Bożemu (PDV 12) nie tak, jak ten, który jest wyznaczony do wykonywania czynności religijnych, ale jak Chrystus, który nie przyszedł, aby Mu służono, ale aby służyć i oddać swe życie na okup za wielu (Mt 20, 28)⁵.

Nie dziwi zatem, że wewnętrzną zasadą, cnotą, która ożywia i kieruje życiem duchowym kapłana, jest naśladowanie Chrystusa, Głowy i Pasterza, poprzez jego miłość pasterską. Jest to dar ofiarowany dobrowolnie przez Du-

³ Sacrosanctum Concilium Oecumenicum Vaticanum II, Decretum de presbyterorum ministerio et vita *Presbyterorum ordinis* (7.12.1965), AAS 58 (1966), s. 991-1024; tekst polski w: Sobór Watykański II, *Konstytucje. Dekrety. Deklaracje*, tekst polski, nowe tłumaczenie, Pallottinum, Poznań 2002, s. 478-507 [dalej cyt.: PO], nr 2.

⁴ Benedictus PP. XVI, *Allocutio ad Congressum Theologicum Internationalem a Congregatione pro Clero paratum* (12.03.2010), AAS 102 (2010), s. 240-42; cyt. za: PDV 1.

⁵ *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych*, wydanie piąte Biblii Tysiąclecia na nowo opracowane i poprawione, Pallottinum, Poznań 2003.

cha Świętego, a także zadanie i wezwanie do wolności i odpowiedzialności kapłana (PDV 18).

Nie można zapominać, że każdy kapłan jest jedyny jako osoba i posiada swój własny sposób bycia. Każdy jest wyjątkowy i niezastąpiony. Bóg nie eliminuje osobowości kapłana, ale przeciwnie żąda wszystkiego, ponieważ chce to wykorzystać, aby kapłan mógł przekazać najgłębsze i najpiękniejsze prawdy przez swoje charakterystyczne cechy, które są szanowane przez Boga i które także inni powinni szanować (DMVP 2).

Może się zdarzyć jednak sytuacja odejścia kapłana. Powstają pytania: dlaczego odszedł, stracił dar, wymienił go na coś lub kogoś, zgubił go? Są to bardzo trudne pytania głęboko związane z wiarą i postawą wiary w życiu kapłana.

Jednak nawet po odejściu pozostaje dar, znamię Ducha Świętego. Bóg nie napomina, ale łagodnie apeluje do kapłana. Znowu i ciągle zaprasza z powrotem do posługi, do której go wezwał i w której dał mu udział, miejsce, dar, którego nie można zrozumieć i objąć rękami ani umysłem. Bóg zaprasza kapłana, aby do Niego przyszedł. Gdy kapłan, który opuścił posługę, zda sobie z tego sprawę, zaczyna tęsknić za powrotem do posługi. Jednak droga powrotna wymaga wiele pracy i decyzji, które oczyszczają, wzmacniają i kształtują powoda.

Analizowany proces dotyczy wyłącznie Kongregacji ds. Duchowieństwa, która jako jedyna promulgowała stosowne instrukcje. Inne dykasterie Kurii Rzymskiej nie przygotowały żadnych instrukcji, jednak z przeprowadzonych przez Autora badań można zauważyć, że ich procedura jest taka sama lub bardzo podobna.

1. Wymogi dotyczące ponownego włączenia do stanu duchownego

Pierwszą rzeczą, z której powód, który utracił stan duchowny, musi zdać sobie sprawę, jest to, że nie przysługuje mu prawo do ponownego włączenia do stanu duchownego. Tak jak nie istnieje prawo do otrzymania święceń,

prawo do samego daru kapłaństwa, tak też nie ma prawa do ponownego włączenia do stanu duchownego⁶.

Stanowi to miłosierny i macierzyński akt Kościoła ofiarowany wyłącznie tym, którzy go potrzebują. „Potrzebę” tę uznać należy za nader istotną, ponieważ warunkuje ona obszar ponownego włączenia do stanu duchownego. Jeśli duchowny, który utracił stan duchowny tego nie potrzebuje, nie musi wracać. Kościół nie ofiaruje mu tego miłosiernego aktu. Szanuje jego decyzję, tak jak sam Bóg szanuje kapłana i jego decyzję. Ale jeśli zajdzie taka potrzeba, Kościół w procedurze, którą stosuje, jest bardzo ostrożny i poważny, troszcząc się o dobro wspólne.

Dobrem wspólnym w przypadku ponownego włączenia do stanu duchownego jest przede wszystkim zachowanie godności kapłaństwa urzędowego i związanych z nim obowiązków, szczególnie poszanowanie celibatu. Kapłaństwo musi być chronione przed wszelkimi skandalami, które mogą powstać wśród wiernych w wyniku ponownego włączenia duchownego, który utracił stan duchowny. Należy także wziąć pod uwagę zbawienie samego powoda oraz zachować ostrożność, aby uniknąć ponownego porzucenia przez niego kapłaństwa [Martine 2007, 493-506].

Ważne jest również, aby zdawać sobie sprawę, że sam brak kapłanów nie stanowi wystarczającej podstawy do ponownego włączenia do stanu duchownego i podjęcia posługi. Ten fakt należy uwzględnić już w czasie formacji seminaryjnej. Kandydaci do kapłaństwa powinni być ukształtowani w taki sposób, aby nie stwarzali wrażenia, że święcenia kapłańskie mogą być podejmowane z zamiarem opuszczenia stanu duchownego i ponownego włączenia, w zależności od tego, na co dana osoba się decyduje.

Kolejny wymóg dotyczy przypadków, w których powód doznał nieprawidłowości⁷. Duchowny, który otrzymał dyspensę od obowiązku celibatu, a na-

⁶ Podstawa prawna dotycząca ponownego włączenia do stanu duchownego znajduje się w Kodeksie Prawa Kanonicznego z 1983 r. Zob. *Codex Iuris Canonici auctoritate Ioannis Pauli PP. II promulgatus* (25.01.1983), AAS 75 (1983), pars II, s. 1-317; tekst polski: *Kodeks Prawa Kanonicznego*, przekład polski zatwierdzony przez Konferencję Episkopatu, Pallottinum, Poznań 1984 [dalej cyt.: KPK/83], kan. 293. Szerzej zob. Krukowski 2005, 117.

⁷ Kan. 1044 § 1 KPK/83: „Do wykonywania przyjętych święceń są nieprawidłowymi: 1° kto, będąc związany nieprawidłowością do przyjęcia święceń, nieprawnie przyjął święcenia; 2° kto dopuścił się przestępstwa, o którym w kan. 1041, n. 2, jeśli jest ono publiczne; 3° kto popełnił jedno z przestępstw, o jakich w kan. 1041, nn. 3, 4, 5, 6”.

stępnie i tak cywilnie usiłował zawrzeć małżeństwo z pogardy dla Kościoła, nie powinien być ponownie włączony do stanu duchownego, dopóki ordynariusz dokładnie nie zbada okoliczności i motywu takiego działania [Pedone i Donlon 2001, 23].

Powód, który utracił stan duchowny, musi znaleźć ordynariusza, który wyrazi zgodę na inkardynowanie go do własnej diecezji. Są jeszcze jednak inne wymagania, które należy spełnić: ordynariusz nie może pochodzić z terytorium, na którym duchowny usiłował zawrzeć małżeństwo lub gdzie mieszkał podczas trwania małżeństwa. Ponadto, jeśli powód zostanie ponownie włączony do stanu duchownego, nie może również wykonywać posługi na tym terytorium. Wyjątki od powyższych zasad mogą zostać określone przez kompetentną dykasterię, która ma prawo uwzględnić właściwe i poważne racje w analizowanej materii.

Cywilna więc małżeńska duchownego, który utracił stan duchowny, koniecznie musi zostać zerwana drogą rozvodu zgodnie z prawem kraju, w którym on mieszka. Powód, który trwa w związku małżeńskim, nie zostanie ponownie włączony do stanu duchownego.

Co do zasady, zgoda na ponowne włączenie do stanu duchownego nie jest udzielana osobie, która zawarła związek małżeński więcej niż jeden raz, nawet jeśli małżeństwa były wyłącznie związkami cywilnymi. *Ratio legis* takiej normy stanowi zapobieżenie ponownemu podjęciu posługi przez osobę niedojrzałą lub niestabilną.

Kolejny wymóg dotyczy dzieci urodzonych w związku małżeńskim. Obowiązkowo muszą być pełnoletni, mieć zapewnioną opiekę i być samowystarczalni. Powód nie może ponosić odpowiedzialności finansowej za byłą żonę i dzieci. Ma to na celu zapewnienie, że duchowny, który utracił stan duchowny a pragnie powrócić do posługi kapłańskiej, jest wolny od wszelkich obowiązków rodzinnych i finansowych mogących stanowić jednak przeszkodę w służeniu Kościołowi całkowicie i z całego serca.

Ostatnim wymogiem jest, aby powód posiadał odpowiedni wiek oraz dobre zdrowie. Nikt nie zostanie ponownie włączony do stanu duchownego, jeśli nie może być użyteczny dla ludu Bożego. Jeśli ktoś jest w podeszłym wieku i ma zły stan zdrowia, nie powinien zostać ponownie włączony do duchowieństwa [tamże, 24].

2. Rozpoczęcie procesu

Proces dotyczący ponownego włączenia do stanu duchownego rozpoczyna się od przedstawienia biskupowi diecezjalnemu prośby o powrót do czynnej posługi kapłańskiej [Martine 2007, 502]. Powód przedstawia ordynariuszowi motywy, dla których stara się o ponowne włączenie do stanu duchownego i posługi.

Ordynariusz, który jest gotów przyjąć powoda i inkardynować go w swojej diecezji, powinien zwrócić się do kompetentnej dykasterii z pytaniem, jakie kroki prawne podjąć w tej sprawie. Dykasteria przekaże mu instrukcję na temat sposobu przeprowadzenia procesu, który ma trzy punkty⁸. W konsekwencji ordynariusz ustanowi instruktora sprawy. Chociaż instruktor nie musi być kapłanem, wydaje się jednak najbardziej logiczne, aby zadanie to powierzono właśnie kapłanowi. Istotne jest zachowanie tajemnicy, aby chronić dobre imię powoda [Souckar 1994, 501].

Pierwszym zadaniem instruktora jest poprawna ocena obecnego statusu kanonicznego powoda, który utracił stan duchowny. Oznacza to, że instruktor powinien zbadać okoliczności sakramentu święceń powoda oraz motywy, dla których opuścił on kapłaństwo. Jeżeli powód otrzymał reskrypt Stolicy Apostolskiej, należy przedstawić kopię tego reskryptu. Od 1980 r. praktyką Stolicy Apostolskiej stało się twierdzenie w reskrypcie, że osoba opuszczająca stan duchowny nigdy nie powinna być zostać wyświęcona. Biorąc pod uwagę to uzasadnienie, trudniej jest argumentować za ponownym włączeniem powoda do stanu duchownego. Samo zaś w sobie nie powinno jednak powstrzymywać procesu ponownego włączenia do stanu duchownego. Oznacza to po prostu, że sprawa musi zostać dobrze przedstawiona [tamże]. Instruktor sprawdza, czy powód jest lub był na urlopie sabatycznym. Upewnia się, czy formalny proces utraty stanu duchownego został rozpoczęty, ale np. z powodu wolnego tempa procesu powód stracił zainteresowanie i proces nigdy nie został zakończony. W podobnej sprawie, nawet jeśli reskrypt został udzielony, ale powód zaprzestał procedowania sprawy, reskrypt nie wszedł w życie i nigdy nie został wykonany [tamże, 502].

⁸ Congregazione per il Clero, *Riammissione al sacro ministero riabilitazione, per i casi di competenza della Congregazione per il Clero* [w posiadaniu Autora], nr 17.

Zadaniem instruktora jest zbadanie, w jaki sposób powód opuścił stan duchowny i posługę kapłańską. Powinien także uwzględnić kary kanoniczne, które zostały nałożone. Badając szczegóły, w jaki sposób mężczyzna utracił stan duchowny, zachodzi konieczność kontaktu z jego poprzednim ordynariuszem, aby poprawnie ustalić kanoniczny status powoda. Należy upewnić się, czy zastosowano sankcje kanoniczne, w szczególności sposób dotyczyło to duchownych związanych kan. 2388 Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1917 r.⁹ Zgodnie z nim, duchowni wyższych święceń, którzy zawierają małżeństwo, choćby tylko cywilne, podlegają ekskomunice *latae sententiae* zastrzeżonej Stolicy Apostolskiej w zwykły sposób. Ekskomunika jednak zostaje zdjęta z mocą wsteczną, co wynika z kan. 1313 KPK/83¹⁰.

Innym ważnym zadaniem instruktora jest identyfikacja stanu cywilnego powoda i jego historii życia. Może nigdy się nie ożenił. Może wszedł w związek, który wyglądał na małżeństwo, a nim nie był. To pozamałżeńskie porozumienie mogło mieć charakter heteroseksualny, mogło nawet mieć wiele relacji, ale mogło mieć również charakter homoseksualny. Ważne jest, aby dowiedzieć się, czy te relacje były znane opinii publicznej, a nawet spowodowały skandal lub zgorzenie.

Następnie instruktor bada życie rodzinne po ślubie cywilnym. Jego zadaniem jest zebranie wszystkich dokumentów związanych z małżeństwem cywilnym lub małżeństwami cywilnymi, jeśli było ich więcej, a także zgromadzenie wyroków rozwodowych.

Powód mógł zawrzeć małżeństwo sakramentalne. W takim przypadku instruktor musi zebrać dokumenty dotyczące takiego małżeństwa, a także potwierdzenie naturalnej śmierci małżonka. Jeżeli małżeństwo powoda zostało

⁹ Kan. 2388: „§ 1. Clerici in sacri constituti vel regulares aut moniales post votum sollemne castitatis, itemque omnes cum aliqua ex praedictis personis matrimonium etiam civiliter tantum contrahere praesumentes, incurrunt in excommunicationem latae sententiae Sedi Apostolicae simpliciter reservatam, clerici praetera, si moniti tempore ab Ordinario pro adiunctorum diversitate praefinito, non respuerint, degradentur, firmo praescripto Can. 188, n. 5. § 2. Quod si sint professi votorum simplicium perpetuorum tam in Ordinibus quam in Congregationibus religiosis, omnes, ut supra, excommunicatio tenet latae sententiae Ordinario reservata”. *Codex Iuris Canonici Pii X Pontificis Maximi iussu digestus Benedicti Papae XV auctoritate promulgatus* (27.05.1917), AAS 9 (1917), pars II, s. 1-593.

¹⁰ Kan. 1313 KPK/83: „§ 1. Jeśli po dokonaniu przestępstwa zmienia się ustawa, należy stosować ustawę korzystniejszą dla winnego. § 2. Jeśli ustawa późniejsza znosi wcześniejszą lub przynajmniej karę, kara natychmiast ustaje”.

uznane za nieważne przez sąd kościelny, należy zabezpieczyć dostępne dokumenty. Jeżeli zostało rozwiązane zgodnie z przywilejem wiary, również należy zgromadzić niezbędne dokumenty. Jeżeli nie zostało skonsumowane i w ten sposób rozwiązane, obowiązuje ta sama procedura.

Starający się o ponowne włączenie do stanu duchownego, który zawarł sakrament małżeństwa w Kościele, lub żył w związku cywilnym małżeńskim lub pozamałżeńskim, może być związany naturalnymi obowiązkami wynikającymi z bycia ojcem. Rodzi to konieczność zapewnienia właściwej opieki dla współmałżonka lub partnera, a przede wszystkim dla dziecka lub dzieci urodzonych z tego małżeństwa lub związku. Obowiązkiem instruktora jest sprawdzenie, czy powód wypełnił lub nadal wypełnia te obowiązki. Jeśliby zostały wykryte poważne naruszenia w wypełnianiu tych obowiązków, w naturalny sposób podważyłoby to roztropność ponownego włączenia powoda do stanu duchownego. Musi to zostać rozważone przez ordynariusza, który chce inkardynować proszącego do swojej diecezji [Souckar 1994, 502-503].

Jeśli wszystkie powyższe działania okażą się korzystne, można rozpocząć formalny proces ponownego włączenia do stanu duchownego.

3. Prośba o reskrypt

Po wstępnych krokach, które należy wykonać, zostanie przedstawiona prośba o reskrypt Stolicy Apostolskiej. Dokument ten powinien ukazać intencję – „potrzebę”, dla której powód pragnie łaski powrotu do stanu duchownego i posługi.

Prośba powinna zawierać istotne elementy czyniące ją akceptowalną, które można skoncentrować w dwóch grupach: wymagania formalne i materialne.

3.1. Wymagania formalne prośby o reskrypt

Prośba, będąca oficjalnym dokumentem, musi spełniać wymogi formalne, aby mogła zostać zaakceptowana przez podmiot, któremu zostanie przedstawiona. Prośba jest składana w formie pisemnej, ręcznie lub w formie druku komputerowego. Skierowana jest do Ojca Świętego w pokorny sposób, aby pokazać, że proszący jest świadomy, że nie ma prawa do tej łaski, ale to potrzeba jego życia prowadzi go z pokorą do papieża wraz ze swoją prośbą.

Prośba jest dokumentem administracyjnym rozpoczynającym się od nagłówka zawierającego imię, nazwisko i tytuły, adres zamieszkania, numer telefonu i adres e-mail. Do ważnych wymagań formalnych należą informacje o życiu osobistym proszącego, dacie i miejscu urodzenia, imionach rodziców, miejscu, w którym dorastał, szkołach, do których uczęszczał przed wstąpieniem do seminarium, jakie życie prowadził wcześniej, jakie były jego wartości, jakimi priorytetami się kierował, co motywowało jego decyzję w wieku dojrzałym do wstąpienia do seminarium, kiedy otrzymał święcenia kapłańskie, diecezję lub instytut zakonny, w którym został inkardynowany, gdzie podejmował posługę kapłańską oraz w jakich latach opuścił kapłaństwo oraz kiedy i w jaki sposób utracił stan duchowny. Prośbę należy podpisać i opatrzyć datą złożenia¹¹.

3.2. Wymagania materialne prośby o reskrypt

Oprócz elementów formalnych, powód w swojej prośbie o ponowne włączenie do stanu duchownego i czynnej posługi skierowanej do Ojca Świętego, musi wyjaśnić przyczyny materialne prowadzące go z powrotem do stanu duchownego.

Prośbę powinien rozpocząć od opisu swojej rodziny i powodów, które doprowadziły go do kapłaństwa. Następnie należy przedstawić okres formacyjny w seminarium, jego motywacje i postawy, trudności i przeszkody, które musiał pokonać. Można powiedzieć, że jest to *quasi*-otwarcie prośby, *quasi*-wprowadzenie składającego prośbę do Ojca Świętego, w którym powód opisuje swoje pochodzenie.

Następnie odnosi się do pierwszych lat swojej posługi kapłańskiej. Opisuje miejsca, do których został posłany, na jak długo, jakie duszpasterstwo podejmował. Skupia się na radościach, ale także i problemach, które napotkał, w jaki sposób je rozwiązywał. Przedstawia moment kryzysu kapłańskiego, który zaczął go odciągać od posługi, a przez który ostatecznie utracił stan duchowny. Interpretuje sytuację, która spowodowała jego odejście¹².

¹¹ Kongregacja ds. Duchowieństwa, Informacje uzyskane z badań zarchiwizowanych dokumentów dotyczących poszczególnych przypadków osób duchownych próbujących powrócić do stanu duchownego.

¹² Tamże.

W prośbie koncentruje się na tym okresie i ocenia następujące aspekty swojego życia kapłańskiego: 1) w jaki sposób wypełniał wówczas obowiązki kapłańskie; 2) jak sprawował sakramenty; 3) w jaki sposób kryzys przejawiał się w jego duszpasterstwie i miłości pasterskiej wobec wiernych, do których został przydzielony; 4) jakie życie duchowe prowadził wówczas – czy modlił się, spowiadał, medytował; 5) czy miał kierownika duchowego, który go wzmacniał i zachęcał, czy był sam; 6) z jakiego powodu zdecydował się na odejście z kapłaństwa; 7) czy bał się; 8) czy miał żal do własnego ordynariusza czy do kogoś innego; 9) czy był sam i nie mógł sobie z tym poradzić; 10) czy był sfrustrowany z powodu miejsca, które mu przydzielono, aby służył tam jako kapłan Chrystusa, co zrobił, aby sobie poradzić; 11) czy podczas kapłańskiej posługi związał się z kimś. Aspekty te opisuje, rozwija i uzupełnia innymi istotnymi szczegółami¹³.

Po przedstawieniu okoliczności kapłańskiego życia, które napełniły jego serce i zmotywowały do podjęcia decyzji o odejściu, powód skupia się na tym, co nastąpiło. Opisuje opuszczenie posługi duchownej. Czy zrobił to publicznie czy potajemnie, czy spotkał się z ordynariuszem i otrzymał od niego pomoc, czy też nie chciał się z nim spotkać? Jeśli tak, to dlaczego nie chciał się z nim spotkać, co skłoniło go do takiej decyzji? Jakie możliwości przedstawił mu ordynariusz, aby mu pomóc, czy był to urlop sabatyczny, pobyt w społeczności religijnej, czy zaproponowano mu terapię w celu przezwyciężenia trudności, z którymi się zmagał?

Następnie skupia się na opisaniu kolejnych lat swojego życia, gdzie i jak żył. Pierwszą możliwością jest to, że został sam. Zaczął pracować w danym zawodzie, mieszkał w określonym miejscu, gdzie znalazł spokój i bezpieczeństwo, których szukał, itd. Być może udzielał się w jakiejś parafii, ponieważ wiedział, kim jest. Jeśli nie stracił całkowicie wiary i praktykował życie modlitewne, może wspomnieć, co wówczas odczuwał.

Druga możliwość polega na tym, że związał się z kimś i przez to opuścił kapłaństwo. Wówczas powód koncentruje się na opisaniu swojego nowego życia. Czy poprosił o reskrypt Stolicy Apostolskiej, aby unormować swoją sytuację, zawarł małżeństwo sakramentalne, przyjmował sakramenty? Opisuje, jak żył w tym czasie we wspólnocie parafialnej, jaką pracę wykonywał,

¹³ Kongregacja ds. Duchowieństwa, Informacje uzyskane z badania zarchiwizowanych dokumentów: *Supplica dall'Oratore* (25.04.2017).

czy utrzymywał żonę i dzieci. W opisie sytuacji rodzinnej wspomina, czy dzieci są już samowystarczalne, czy jego małżonka nadal żyje. Jeśli małżeństwo zostało uznane za nieważne, kiedy to się stało i na podstawie jakiego tytułu.

Jeśli nie poprosił o reskrypt Stolicy Apostolskiej, ale usiłował zawrzeć małżeństwo cywilne, również opisuje sytuację w rodzinie, w jaki sposób utrzymywał żonę i dzieci, jak wychowywał dzieci, czy prowadził je do Boga, jeśli nie, to dlaczego. Opisuje swoją sytuację w miejscu, w którym mieszkał, czy uczestniczył w życiu parafii. W opisie skupia się na tym, czy jego żona zmarła, czy też mieli rozwód cywilny; jeśli tak, to w jakim sądzie i kiedy otrzymał rozwód oraz czy dzieci są samowystarczalne.

Następnie koncentruje się na tym, jak przezwyciężył kryzys i ten okres swojego życia. Jeśli musiał wybaczyć, co skłoniło go do wybaczenia? Jak przezwyciężył kryzys wiary i powołania? Kto lub jakie środki mu pomogły? Powinien pisać otwarcie i szczerze o własnym nawróceniu. W tej części prośby „potrzeba” coraz bardziej zaczyna się ujawniać, która prowadzi zainteresowanego do powrotu do stanu duchownego. Nie idzie tu tylko o stan emocji w decyzji o powrocie, ale także o owoc stopniowego dojrzewania i rozwoju jego powołania kapłańskiego.

Proszący otwarcie przyznaje, że żałuje swojej decyzji o opuszczeniu stanu duchownego i posługi, a co za tym idzie, pogwałcenia celibatu. Zdaje sobie sprawę, że ta decyzja była niewłaściwa; nie obwinia nikogo za to, ale ma świadomość osobistej porażki¹⁴.

4. Aprobata prośby o reskrypt przez biskupa diecezjalnego

Aprobata prośby przez ordynariusza, który chce inkardynować powoda do własnej diecezji, jest bardzo ważnym krokiem. W konsekwencji zapewni przestrzeń dla pracy instruktora, który osobiście spotka się z wnoszącym prośbę i zacznie działać w tym procesie. Celem jest wypracowanie swoistej samo-diagnozy proszącego, aby poznać jego obecną sytuację, ale także sytuację, w której opuścił on stan duchowny i posługę.

¹⁴ Tamże.

4.1. Wstępne badanie sytuacji proszącego

Po tym, jak powód dostarczył prośbę ordynariuszowi chcącemu inkardynować go do własnej diecezji, nadszedł czas, aby instruktor dokładnie zbadał motywy, dla których dotyczący pragnie ponownie zostać włączony do stanu duchownego. Przeprowadza instrukcję sprawy koncentrując się na czterech obszarach istotnych dla Stolicy Apostolskiej.

Pierwszy obszar stanowią zobowiązania finansowe i moralne, jakie powód ma wobec osób na swoim utrzymaniu. Drugi obszar dotyczy przyczyny, dla której opuścił posługę kapłańską i dlaczego stara się do niej powrócić. Ważne jest, aby zapytać o przyczyny, które doprowadziły do jego decyzji o opuszczeniu stanu duchownego i czynnej posługi, a także o to, co motywuje jego pragnienie powrotu. Trzecim obszarem, który należy w szczególności uwzględnić, jest rozwój osobisty, formacja seminaryjna i kapłańska oraz formacja, która powinna się odbyć przed powrotem do stanu duchownego i posługi. Miejsce i forma muszą zostać wyraźnie wskazane. Warto wspomnieć o wymaganej długości formacji i zasugerować kierownika duchownego. Czwarty obszar zainteresowania to wykluczenie skandalu, który może wynikać z ponownego włączenia proszącego do stanu duchownego. Jeśli podczas przesłuchania pojawią się jakieś wrażliwe obszary, z których może wyniknąć skandal, należy je odpowiednio przeanalizować i rozważyć zasadność prośby o reskrypt. Stolica Apostolska może zwrócić się do ordynariusza, który jest gotów inkardynować dotyczącego, o zagwarantowanie, że nie będzie on pełnił posługi w tych miejscach, w których żył po utracie stanu duchownego [Schumacher i Jarrell 1990, 73-75].

Oprócz wskazanych obszarów instrukcja sprawy obejmuje również zgromadzenie informacji faktycznych, które powód określił w swojej prośbie. Obejmuje to jego własną biografię, w szczególności informacje dotyczące jego rodziny, rodziców, lat nauki przed wstąpieniem do seminarium, sposobu życia i priorytetów, jakimi się kierował. Co doprowadziło go do tej decyzji i jak troszczył się o swoje powołanie przed wstąpieniem do seminarium? Jakie miał relacje z przyjaciółmi?

Instruktor pyta o seminarium, w którym powód studiował oraz o to, jak się czuł w czasie formacji seminaryjnej. Pyta o rzeczy, które napotkał, co było dla niego przyjemne a co trudne, z czym musiał sobie poradzić, co musiał przezwyciężyć. Następnie pytania przenoszą się na formację intelektualną:

jakie uzyskał stopnie naukowe, czy był aktywny naukowo, czy publikował książki, jeśli tak, to jakie, czy brał udział w konferencjach i jakich zagadnień dotyczyły.

Innym ważnym obszarem jest moment przyjęcia święceń i pierwsze lata posługi kapłańskiej. Jak się czuł podczas święceń? Czy miał wątpliwości, czy też nie mógł się doczekać; czy miał jakieś zastrzeżenia wobec czegoś w życiu kapłańskim, np. przeciwko celibatowi, czy też otwarcie przyjął wszystko z pewnością swojej decyzji? Jak objął miejsca, do których został posłany; czy był z tych placówek zadowolony? Jeśli był niezadowolony, jak to się objawiało w jego życiu? Jako protest lub zatwardziałość, gorycz lub gniew, niechęć do współpracy z innym kapłanem, kapłanami lub wiernymi świeckimi? Czy też przejawiało się to częstymi nieobecnościami w parafii lub szukaniem innych nie-kapłańskich relacji?

Następnie instruktor koncentruje się na czasie posługi kapłańskiej, na miejscach, w których proszący pełnił posługę kapłańską i jak długo. Instruktor bardzo uważnie notuje odpowiedzi i obserwuje zachowanie składającego petycję podczas przesłuchania, ponieważ powód jasno i wyraźnie wyraża swoje pragnienie inkardynacji w konkretnej diecezji, do której ordynariusz zamierza go przyjąć. Powinno to być precyzyjnie określone, bez żadnych wskazówek instruktora, jako jego osobiste pragnienie, które wynika z potrzeby powrotu do stanu duchownego i posługi kapłańskiej [Souckar 1994, 611-12].

4.2. Analiza powodów, które skłoniły proszącego do opuszczenia stanu duchownego

Po wstępnym zbadaniu sytuacji proszącego o reskrypt Stolicy Apostolskiej instruktor zwraca uwagę na przyczyny, które skłoniły dotyczącego do opuszczenia stanu duchownego i posługi kapłańskiej. Instruktor musi być zatem bardzo doświadczonego kapłanem i głęboko zakorzenionym w wierze, aby móc poprawnie określić, co motywuje powoda. Musi być doświadczonego kierownikiem duchowym, aby zrozumieć indywidualne motywy, które pojawiły się w życiu proszącego.

Dla powoda jest to dobra okazja, aby otwarcie porozmawiać o tym, co czuł w czasie seminarium i formacji kapłańskiej, co według niego było powodem, przez który opuścił stan duchowny. Ponieważ jest już w gotowości

do powrotu, jego postrzeganie przeszłości będzie spokojniejsze niż w chwili samego odejścia. Sam zaczyna wskazywać motywy, które były subiektywne, tak jak je wówczas postrzegał i interpretował. Początkowo wydaje się, że wiele powodów do odejścia było dominujących, ale w trakcie instrukcji dochodzi do wniosku, że te subiektywne motywy nie były dominujące w podejmowaniu decyzji, a jedynie stały się pretekstem do innych ukrytych za nimi powodów¹⁵.

Dlatego instruktor, starając się podprowadzić do tego powoda, zaprasza go do szczegółowego spojrzenia i zbadania motywów, aby mógł odkryć i wymienić nawet te, których wcześniej nie dostrzegał. Mogą to być jego osobiste niepowodzenia, zaniedbania, cechy, których nie ukształtował dobrze lub w ogóle nie ukształtował i nagle zdał sobie sprawę, że nie może znieść trudności lub czuje się bardzo wrażliwy. Zwłaszcza w stosunku do celibatu, jeśli kapłan nie współpracuje z nim i nie rozwija go, może zacząć postrzegać jako coś obcego, co nie jest dla niego, co go przerasta [Rossetti 2017, 18].

Innym obszarem, w którym instruktor towarzyszy powodowi w badaniu przyczyn odejścia, jest modlitwa: ile czasu na nią poświęcał? Kapłan jest człowiekiem modlitwy. Jeśli nie modli się wystarczająco, w jego życiu zaczynają pojawiać się trudności. Instruktor zachęca proszącego do zastanowienia się nad tym, jak się modlił, czy jego modlitwa była powierzchowna czy głęboka i osobista. Powierzchną modlitwą spełniał jedynie swój obowiązek, ale nie nawiązał relacji z Tym, który go zaprosił, wezwał i ofiarował mu wielki dar. Rozmowa z Nim zawiera wskazówki, jak rozwinąć ten dar. Gdy jego modlitwa nie była osobista, mogło to być spowodowane tym, że bał się niektórych rzeczy. Nie modlił się, aby nie słyszeć. Tutaj doświadczony instruktor tworzy dla proszącego przestrzeń do zapoznania się, być może po raz pierwszy, z tym, co jest w nim ukryte. Cierpienie i niepowodzenie, ból z powodu braku akceptacji, niezrozumienia i niewiedzy, samotności, w którą pogrąża siebie, więc nie chce się modlić. Instruktor zaprasza powoda do spojrzenia sobie w twarz. Brak miłości do modlitwy bywa kolejnym powodem utraty stanu duchownego i posługi.

¹⁵ Kongregacja ds. Duchowieństwa, Informacje uzyskane z badań zarchiwizowanych dokumentów dotyczących poszczególnych przypadków osób duchownych próbujących powrócić do stanu duchownego.

Następnym obszarem do zbadania jest życie sakramentalne. Powód musi zgodnie z prawdą patrzeć na siebie – na to, jak w tamtym czasie przyjmował sakramenty, zwłaszcza sakrament pokuty i pojednania, w jakim stanie sprawował Eucharystię i inne sakramenty oraz sakramentalia¹⁶.

Miłość duszpasterska to kolejny obszar, przez który instruktor prowadzi powoda, aby poznać jego motywy, móc je ujawnić i poprawnie nazwać. Komu chciał duszpasterzować? Kto był dla niego ważny? Czemu? Ile czasu poświęcał dzieciom, młodzieży, rodzicom, starcom, chorym w szpitalach i w domu? Ile czasu poświęcił wizytom i rozmowom? Czy poradził sobie z tym spontanicznie, a może bezmyślnie lub w sposób niezdiscyplinowany? Odpowiedzi na te pytania są bardzo ważne dla składającego prośbę – jak działał w tej dziedzinie przed utratą stanu duchownego.

Innym obszarem, który należy zinterpretować, jest wspólnota kapłańska. Powód powinien wskazać duchownych, z którymi się przyjaźnił, kto i jak mu pomógł i doradził. Powinien także spojrzeć na kapłańską wspólnotę, z którą chciał spędzać czas i rozmawiać o radościach i trudnościach. Samotność kapłańska jest bardzo złym doradcą w trudnościach; wydaje się, że przynosi mądrość i jasność, ale w rzeczywistości dostarcza wyłącznie ciemność, kłamstwo, gniew, urazę i pragnienie ucieczki.

4.3. Badanie pochodzenia rodziny

Instruktor koncentruje się również na pochodzeniu rodziny powoda. Może zacząć od najbliższego pochodzenia rodzinnego, w którym proszący dorastał. Badanie tej przestrzeni może rzucić więcej światła nie tylko na powody odejścia, ale także na motyw powrotu do stanu duchownego. Instruktor sprawdza, czy proszący dorastał w pełnej czy niepełnej rodzinie? Czy jego rodzice i rodzeństwo byli ludźmi wierzącymi? Jak funkcjonowała jego rodzina? Czy były tam jakieś defekty? Jeśli wystąpiły nieprawidłowości, należy je szczegółowo opisać. Dotyka tutaj również samego okresu dojrzewania. Tego, jak powód radził sobie z poszczególnymi etapami dojrzewania? Czy był sam czy miał przyjaciół? Czy wśród tych przyjaciół byli kapłani lub ludzie religijni? Po rodzinnym pochodzeniu instruktor zwraca uwagę na nową

¹⁶ Tamże.

rodzinę, którą powód założył, lub na nowy związek, który rozpoczął po utracie stanu duchownego.

Pierwszy przypadek dotyczy sytuacji, gdy nigdy nie ożenił się. Trzeba go zapytać, dlaczego tak się stało, co doprowadziło do tej decyzji.

Drugi przypadek dotyczy sytuacji, gdy nie bierze ślubu, ale pozostaje w relacji z inną kobietą. W tym przypadku kluczowa okaże się opinia eksperta psychologa, która udzieli odpowiedzi na wątpliwość, czy powód może być ponownie włączony do stanu duchownego czy też nie.

Trzeci przypadek ma miejsce, gdy powód zawarł małżeństwo cywilne i nigdy nie prosił o reskrypt Stolicy Apostolskiej, ale chciał się ożenić. Czy opiekował się dziećmi, które urodziły się w tym związku, czy je utrzymywał i czy był dla nich ojcem? Teraz, kiedy dzieci są już niezależne, a jego żona zmarła, chce powrócić do stanu duchownego i posługi kapłańskiej. Tutaj ponownie należy zadać pytanie, w jaki sposób proszący zachowywał się wobec swojej żony i dzieci?

Czwarty przypadek ma miejsce, gdy proszący po utracie stanu duchownego poprosił Ojca Świętego o reskrypt i dyspensę od obowiązku celibatu oraz zawarł małżeństwo sakramentalne. Instruktor opisuje, jak powód żył w małżeństwie, jaki miał związek z żoną i dziećmi, jak dbał o nich we wszystkich aspektach, czy dzieci są ochrzczone i wychowane w wierze katolickiej, czy przyjmują sakramenty, czy są aktualnie samowystarczalni¹⁷?

Jeśli okaże się, że powód jest związany naturalnymi zobowiązaniami wobec żony i dzieci, nie może jeszcze wrócić do stanu duchownego i posługi kapłańskiej w tym momencie, ale jest zobowiązany do wypełnienia naturalnych zobowiązań.

Zadaniem instruktora jest zebranie wszystkich dostępnych informacji i dokumentów związanych z pochodzeniem rodzinnym powoda i przedstawienie ich ordynariuszowi, który chce inkardynować go do własnej diecezji. Ordynariusz decyduje, czy i kiedy tego dokona.

¹⁷ Na podstawie badań przeprowadzonych w latach 2017-2018 wśród formatorów na Słowacji, w Czechach i we Włoszech. Dostarczyli cennych informacji dotyczących życia duchownych.

4.4. Badanie obecnej sytuacji życiowej powoda

Instruktor koncentruje się na obecnej sytuacji powoda. Gdzie mieszka, w jakich warunkach, gdzie pracuje, czy jest na emeryturze? Jaki prowadzi styl życia, czy jest aktywny w miejscu, w którym mieszka, czy jest nieobecny? Czy ma przyjaciół, czy jego sąsiedzi wiedzą o tym, że jest duchownym, który utracił stan duchowny?

Badanie aktualnego życia umożliwi ordynariuszowi chcącemu inkardynować go do własnej diecezji dostrzeżenie, jaki stosunek ma on do duchownych i wiernych świeckich. Pomoże mu zdecydować, czy jego ponowne włączenie do stanu duchownego będzie naprawdę korzystne dla określonego Kościoła partykularnego.

Instrukcja powinna obejmować również całościowy stan zdrowia powoda [Souckar 1994, 612].

5. Opinia ordynariusza miejsca powoda

Po zebraniu przez instruktora wszystkich niezbędnych informacji, ordynariusz, który zamierza inkardynować powoda do swojej diecezji, zwraca się do ordynariusza aktualnego zamieszkania powoda z prośbą o przesłanie mu opinii na temat ponownego włączenia proszącego do stanu duchownego.

Ordynariusz diecezji, w której mieszka proszący, zwraca się do właściwego urzędu parafialnego z pytaniami dotyczącymi życia powoda w parafii. Pytania mogą mieć następującą naturę: Czy jest znany proboszczowi? Czy aktywnie uczestniczy w życiu parafii? Czy regularnie przyjmuje sakramenty? Jaka jest jego rodzina, a jeśli teraz jest sam, jaka była jego rodzina? Czy utrzymywał swoją żonę i dzieci? Jaką reputację ma wśród parafian? Jak się z nimi dogaduje? Jaką reputację ma w pracy? Jak dogaduje się z kolegami w pracy? Proboszcz może również zwrócić się do kilku wiarygodnych parafian, aby wyrazili swoją opinię na temat powoda, ale z zachowaniem pełnej dyskrecji i prywatności oraz jego dobrego imienia.

Jeśli powód bierze udział w działaniach duszpasterskich, które wykraczają poza parafię, ordynariusz zwróci się również do tych duchownych, aby mogli skomentować jego zachowanie.

Po zebraniu niezbędnych informacji, ordynariusz przygotowuje swoją opinię dla ordynariusza, który chce inkardynować powoda do własnej diece-

zji. W opinii wyraża się jasno i precyzyjnie, albo opowiada się za ponownym włączeniem powoda do stanu duchownego, albo informuje o trudnościach, które się pojawiły lub pojawiają się w jego życiu i decyzję pozostawia ordynariuszowi¹⁸.

6. Opinia ordynariusza wyrażającego zgodę na inkardynację powoda do własnego Kościoła partykularnego

Na tym etapie wszystkie istotne dokumenty zostały zgromadzone. Oprócz zeznań i dokumentów może być właściwe dołączenie określonych pozytywnych zaleceń w imieniu powoda. W szczególności wiadomo, że korzystny list polecający od jego byłego ordynariusza wywiera pozytywne wrażenie na pracownikach dykasterii [Schumacher i Jarrell 1990, 75]. Można również dołączyć list polecający od proboszcza powoda, który wyraził opinię dla ordynariusza swojej diecezji.

Gdy ordynariusz zgromadzi informacje i przejrzy źródła, sprawa toczy się według własnego uznania. Jeśli uzna za stosowne przedstawić sprawę dykasterii, napisze pismo przewodnie oraz *votum*. Pismo ordynariusza, prośba do Ojca Świętego, transkrypcja przesłuchania powoda i zebrane dokumenty są następnie przygotowywane do przekazania do właściwej dykasterii.

Materiał powinien zostać przesłany do kompetentnej kongregacji Kurii Rzymskiej, która pierwotnie przyznała reskrypt [Souckar 1994, 612]. Przed 1989 r. prośby o reskrypt były przesyłane do Kongregacji Nauki Wiary. Następnie powołano specjalną komisję w Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów dla tych przypadków¹⁹. Ponieważ kongregacja, która wydała reskrypt, przechowuje akta powoda, ta sama otrzymuje materiały dotyczące prośby o ponowne włączenie do stanu duchownego.

Krok ten kończy pierwszy etap procesu na poziomie diecezjalnym. Ordynariusz, który chce inkardynować proszącego, przygotowuje *votum*.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Segreteria di Stato, Lettera *Con riferimento* al Prefetto della Congregazione del Culto Divino e della Disciplina dei Sacramenti (8.02.1989), Prot. N. 230.139, „Notitiae” 25 (1989), s. 485.

7. Przesłanie prośby z *votum* biskupa diecezjalnego do Stolicy Apostolskiej

Po zgromadzeniu całego materiału ze wszystkimi niezbędnymi oświadczeniami, ordynariusz ma kilka opcji dostarczenia dokumentów do właściwej kongregacji.

Pierwszą stanowi przesłanie dokumentów do Rzymu za pośrednictwem nuncjusza, co oznacza przesłanie ich do nuncjatury apostolskiej z prośbą o dostarczenie dokumentów do kompetentnej kongregacji [tamże].

Drugą opcją jest to, że sam ordynariusz lub jego zaufana osoba, zabierze dokumenty do Rzymu. Co do procedowanego sposobu dostarczenia dokumentów decyzję podejmuje ordynariusz. W obu przypadkach należy zachować tajemnicę i dyskrecję oraz dobre imię powoda. Dlatego dokumenty są gromadzone i przechowywane w zapieczętowanej kopercie lub, w przypadku większej ilości dokumentów, w teczce przewiązanej sznurkiem, aby zachować tajemnicę.

8. Uzupelnienie ważnych elementów określonych przez Stolicę Apostolską

Po przejrzaniu dokumentacji Kongregacja poinformuje ordynariusza o swojej opinii na temat całej sprawy oraz samego powoda. Jeśli dostarczone dokumenty są wystarczające, a Kongregacja usatysfakcjonowana i skłania się, aby udzielić proszącemu reskryptu na ponowne włączenie do stanu duchownego i do czynnej posługi kapłańskiej, powód podejmuje okres formacji.

Kongregacja informuje ordynariusza o swojej decyzji na piśmie, określa długość okresu formacji na podstawie informacji dostarczonych przez ordynariusza. Np. jeśli powód był poza aktywną posługą jeszcze przed Soborem Watykańskim II, istnieje prawdopodobnie większa potrzeba aktualizacji teologicznej w porównaniu z mężczyzną nieaktywnym przez dziesięć do piętnastu lat [tamże, 613].

Podsumowanie

Tożsamość i „potrzeba” są tym, co musi odczuwać proszący o ponowne włączenie do stanu duchownego. Z jednej strony posiada niezatarte znamię wynikające z sakramentu kapłaństwa, z drugiej utracił stan duchowny. Sam musi uświadomić sobie i podjąć decyzję, kim naprawdę jest.

W niniejszym artykule zostały przedstawione główne wymagania, które powód musi spełnić. Musi przede wszystkim zrozumieć, że reskrypt Stolicy Apostolskiej o ponownym włączeniu do stanu duchownego to łaska i matczyzny akt Kościoła ofiarowywany tym, którzy jej potrzebują. To nie jest prawo. Dlatego musi być pokorny i przejść pokutę w swoim życiu, aby się oczyścić. Musi znaleźć ordynariusza, który zechce inkardynować go do swojej diecezji. Nie może być związany małżeństwem. Jego dzieci muszą być samowystarczalne. Musi mieć w końcu dobre zdrowie i odpowiedni wiek do posługi.

Powód zwraca się najpierw do ordynariusza z prośbą o inkardynowanie go do diecezji. Następnie pisze prośbę do Ojca Świętego, która musi spełniać wszystkie wymogi formalne i materialne.

Po przyjęciu prośby przez ordynariusza, rozpoczyna się instrukcja sprawy. Działanie podejmuje kapłan-instruktor. Jego obowiązkiem jest zinterretowanie powodów opuszczenia stanu duchownego oraz motywów powrotu do niego. Następnie zwraca się o opinię do ordynariusza miejsca powoda. Ordynariusz wyrażający zgodę na inkardynację dotyczącego do swojej diecezji przygotowuje własne *votum*, a wszystko jest przesyłane do Kongregacji ds. Duchowieństwa z prośbą o instrukcję. Dykasteria odpowiada i określa, jak postępować dalej, kiedy ma się rozpocząć formacja i jak długo powinna trwać.

PIŚMIENNICTWO

- Krukowski, Józef. 2005. „Święci szafarze, czyli duchowni.” W *Komentarz do Kodeksu Prawa Kanonicznego*. T. II/1: *Księga II. Lud Boży*, red. Józef Krukowski, 54-117. Poznań: Pallottinum.
- Martine, Michael T. 2007. “Readmission to the Clerical State after Voluntary Laicization.” *Studia Canonica* 41:493-506.
- Pedone, Stephen F., and James I. Donlon, ed. 2001. *Roman Replies and Advisory Opinions CLSA 2001*. Washington: Canon Law Society of America.

Rossetti, Stephen J. 2017. *Radost z kněžství*. Praha: Karmelitánské nakladatelství.
 Schumacher, William A., and Lynn Jarrell, ed. 1990. *Roman Replies and Advisory Opinions CLSA 1990*. Washington: Canon Law Society of America.

Ponowne włączenie do stanu duchownego. Etap diecezjalny

Streszczenie

Ustawodawca w kan. 293 Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1983 r. stanowi: „Duchowny, który utracił stan duchowny, nie może ponownie być włączony do duchowieństwa, chyba że przez reskrypt Stolicy Apostolskiej”. Duchownemu, który utracił stan duchowny i został przeniesiony do stanu świeckiego, a po latach zdał sobie sprawę z tej decyzji i uznał ją za błędną, odkrył swoją utraconą tożsamość kapłańską i pokornie prosi o ponowne włączenie do stanu duchownego, Kościół może tej łaski udzielić. Powinien jednak zdawać sobie sprawę, że nie ma prawa do ponownego włączenia do stanu duchownego. Jeśli z pokorą prosi o tę łaskę, Kościół rozważy wszystkie niezbędne okoliczności i może tę łaskę mu przyznać.

Słowa kluczowe: duchowny, stan duchowny, reskrypt, procedura, łaska

Readmission to the Clerical State. Diocesan Stage

Summary

The legislator in the can. 293 of the 1983 Code of Canon Law states: “A cleric who loses the clerical state cannot be enrolled among clerics again except through a rescript of the Apostolic See”. The cleric, who left the clerical state, accepted the lay state, and over the years realized that this decision was wrong, rediscovered his lost identity of a priest, and is in the position of a humble petitioner asking for the grace of readmission to the clerical state, can be given this grace from the Church. However, he must realize that he has no right to be readmitted to the clerical state. If he humbly asks for this grace, the Church will consider all the necessary circumstances, and can grant him this grace.

Key words: cleric, clerical state, rescript, procedure, grace

Information about Author: Rev. MILOŠ KOHÚTEK, Ph.D., Academy of Canon Law; Petrov 272/5, CZ – 602 00 Brno, Czech Republic; e-mail: milos.kohutek@gmail.com; <https://orcid.org/0000-0003-2973-7471>

